

Sygn. akt V KK 482/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **A. K.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 228 § 4 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 października 2018 r.,

kasacji wniesionej przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 21 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

A. K. stanął pod zarzutem tego, że:

- w dniu 31 stycznia 2016 r. w Z., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekroczył uprawnienia jako funkcjonariusz publiczny zatrudniony w Komendzie Powiatowej Policji w Z. na stanowisku Dyżurnego Komendy Powiatowej Policji, polegające na podjęciu działań nie wchodzących w zakres jego kompetencji w ten sposób, że wprowadził w błąd K. N., A. M. oraz E. B. o wysokości grzywny, którą ma uiścić Ł. B., zatrzymany na podstawie nakazu doprowadzenia wydanego w dniu 26 stycznia 2016 r. przez Sąd Rejonowy w Z., w sprawie o sygn. akt II K [...], podając kwotę 1.200 zł zamiast 1.000 zł, a następnie zażądał od E. B. przekazania kwoty 200 zł bez żadnej podstawy prawnej i faktycznej, którą wyżej wymieniona wręczyła mu do ręki na terenie Komendy Powiatowej Policji w Z., czym działał na szkodę interesu publicznego oraz na szkodę E. B.,

tj. o czyn z art. 231 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie II K [...] uznał oskarżonego za winnego tego, że:

- w dniu 31 stycznia 2016 r. w Z., w związku z pełnieniem funkcji publicznej, jako funkcjonariusz Policji, zatrudniony w Komendzie Powiatowej Policji w Z. na stanowisku Dyżurnego, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził w błąd K. N., Annę M. i E. B. co do wysokości kwoty grzywny orzeczonej wobec jej syna Ł. B., zatrzymanego na podstawie nakazu doprowadzenia wydanego w dniu 26 stycznia 2016 r. przez Sąd Rejonowy w Z. w sprawie Sądu Rejonowego we W. o sygn. akt II K [...], podając jej kwotę 1.200 zł zamiast kwoty 1.000 zł, uzależniając następnie wykonanie czynności służbowej polegającej na zwolnieniu Ł. B. od otrzymania do ręki, bez pokwitowania, korzyści majątkowej w postaci pieniędzy w kwocie 200 zł na terenie Komendy Powiatowej Policji w Z., którą to korzyść majątkową przyjął, przez co doprowadził E. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 200 zł,

tj. występkę z art. 286 § 1 k.k. i art. 228 § 4 k.k. i art. 228 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Za tak opisany i zakwalifikowany czyn wymierzono A. K. karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby

wynoszący 2 lata. Orzeczono wobec niego również grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych określając wysokość jednej stawki na 20 zł i zobowiązano go do naprawienia szkody poprzez zwrot E. B. kwoty 200 zł.

Apelacje od tego wyroku wywiedli – prokurator Prokuratury Rejonowej w Z. i obrońca oskarżonego.

Oskarżyciel publiczny w swej skardze podniósł zarzut:

- obraży przepisów prawa materialnego, to jest przepisu art. 231 § 2 k.k. poprzez wyrażenie błędnego poglądu prawnego przez Sąd, iż ustalony stan faktyczny uniemożliwiał przypisanie oskarżonemu A. K. realizacji znamion przestępstwa z art. 231 § 2 k.k., podczas gdy oskarżony A. K. będąc zatrudniony w Komendzie Powiatowej Policji w Z. na stanowisku Zastępcy Dyżurnego Komendy Powiatowej Policji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przekroczył swoje uprawnienia, czym działał na szkodę interesu publicznego oraz na szkodę interesu prywatnego E. B., a zatem swoim zachowaniem wyczerpał znamiona rzucanego czynu z art. 231 § 2 k.k.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez zmianę opisu czynu i przyjętej kwalifikacji prawnej i uznanie A. K. za winnego tego, że w dniu 31 stycznia 2016 roku w Z., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przekroczył uprawnienia jako funkcjonariusz publiczny zatrudniony w Komendzie Powiatowej Policji w Z. na stanowisku Zastępcy Dyżurnego Komendy Powiatowej Policji, polegające na podjęciu działań nie wchodzących w zakres jego kompetencji w ten sposób, że wprowadził w błąd K. N., A. M. oraz E. B. o wysokości grzywny, którą ma uiścić Ł. B. zatrzymany na podstawie nakazu doprowadzenia wydanego w dniu 26 stycznia 2016 roku przez Sąd Rejonowy w Z., w sprawie o sygnaturze akt II [...], podając kwotę 1.200 złotych zamiast 1.000 złotych, a następnie zażądał od E. B. przekazania kwoty 200 złotych bez żadnej podstawy prawnej i faktycznej, którą wyżej wymieniona wręczyła mu do ręki na terenie Komendy Powiatowej Policji w Z., czym działał na szkodę interesu publicznego oraz na szkodę E. B., to jest o czyn z art. 231 § 2 k.k. i orzeczenie kary jednego roku pozbawienia wolności na podstawie tego przepisu.

Obrona w swej apelacji podniosła zarzut:

I – obrazy przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.), tj. art. 4 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. poprzez uwzględnienie przez Sąd I instancji tylko i wyłącznie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego oraz całkowite pominięcie okoliczności korzystnych dla A. K., przy całkowite dowolnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego wyrażającej się w szczególności w:

- bezkrytycznym daniu wiary zeznaniom pokrzywdzonej E. B. pomimo istniejących sprzeczności wewnętrznych i sprzeczności tych zeznań z innymi dowodami,

- odmowie wiarygodności spójnym wyjaśnieniom oskarżonego,
- pominięciu dokumentacji dotychczasowej służby oskarżonego.

II – błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku (art. 438 pkt 3 k.p.k.), poprzez bezzasadne ustalenie, iż oskarżony jest sprawcą zarzucanego mu czynu, a w szczególności, że:

- przyjął „dyskretnie” od E. B. kwotę 200 zł,
- wprowadził świadomie w błąd E. B., K. N. i A. M. odnośnie wysokości grzywny, w celu uzyskania korzyści majątkowej,

- uzależnił wykonanie czynności służbowej polegającej na zwolnieniu Ł. B. od otrzymania kwoty 200 zł, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, oceniony w sposób swobodny i obiektywny, nie daje wystarczających podstaw do poczynienia tego rodzaju ustaleń.

Stawiając powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie IV Ka [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił A. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od tego orzeczenia złożył Prokurator Okręgowy w L. zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w związku z art. 410 k.p.k. polegające na oparciu się przez Sąd Okręgowy w L. tylko na niektórych dowodach i uwzględnieniu jedynie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego

A. K., z pominięciem okoliczności dla niego niekorzystnych oraz zaniechaniu przeprowadzenia wszechstronnej, zgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego oceny we wzajemnym powiązaniu wszystkich przeprowadzonych przed Sądem I instancji, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów, wyrażające się w dokonaniu pobieżnej analizy jedynie części dowodów oraz przecenieniu znaczenia wyjaśnień oskarżonego A. K. oraz zeznań świadków D. Z. i R. B. i zupełnym bezzasadnym pominięciu i zdeprecjonowaniu pozostałej grupy dowodów obciążających oskarżonego, w tym zeznań świadków E. B., Ł. B., M. B., K. N., A. M., Ł. M., K. S., P. K., a także treści zapisów zamieszczonych w książce przebiegu służby prowadzonej przez oskarżonego A. K. oraz szeregu rozmów służbowych zapisanych na rejestratorze rozmów telefonicznych i radiotelefonicznych prowadzonych ze stanowiska kierownika Komendy Powiatowej Policji w Z. w dniu 31 stycznia 2016 roku przez A. K., co miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez poczynienie wadliwych ustaleń faktycznych, skutkujących uniewinnieniem oskarżonego A. K. od zarzucanego mu czynu, podczas gdy pełny materiał dowodowy oceniany z uwzględnieniem dyrektyw wskazanych w przepisie art. 7 k.p.k. uzasadnia twierdzenie, iż oskarżony A. K. ponad wszelką wątpliwość dopuścił się zarzucanego mu czynu.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Sąd najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jest mało przekonująca logicznie i odwołuje się wybiórczo tylko do części zebranego w sprawie materiału dowodowego, głównie wyjaśnień oskarżonego. Orzeczenie Sądu Odwoławczego wydane zostało zatem z obrazą art. 7 i 410 k.p.k.

W tym kontekście, jako mało przekonujące, przede wszystkim należy uznać twierdzenie Sądu Odwoławczego, że bardziej wiarygodne są wyjaśnienia oskarżonego niż świadka E. B.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji (przy czym to przed tym Sądem zebrano całość materiału dowodowego) wskazują, w jego ocenie, na dokładnie odwrotny stan rzeczy.

W sprawie przesłuchano szereg świadków oraz zebrano dowody odzwierciedlające przebieg rozmów telefonicznych prowadzonych przez oskarżonego z rodziną zatrzymanego i jego znajomymi, a także zapisy w księgach relacjonujące przebieg zatrzymania. Dowody te potwierdzają wersję zdarzeń prezentowaną przez E. B.. Wynika z nich, że oskarżony konsekwentnie wskazywał na potrzebę wpłacenia kwoty 1200 zł. Dzwonił w tej kwestii na prośbę zatrzymanego do K. N. i A. M.

Już chociażby opierając się na powyższym zauważyć trzeba, że mało przekonujące jest to, że do wskazania kwoty 1.200 zł mogło dojść w wyniku pomyłki. Kwota ta nie wynikała przede wszystkim z dokumentu, który stanowił podstawę zatrzymania Ł. B. Co więcej, jak to wskazano powyżej, wysokość kwoty, która miała być przekazana, tego dnia była powtarzana kilkakrotnie przez oskarżonego i to w stosunku do różnych osób.

Sąd Odwoławczy dowody te zignorował.

Niewątpliwie zasadniczą kwestią dla oceny wiarygodności poszczególnych depozycji jest ustalenie, czy po stronie pokrzywdzonej istniały powody do tego, aby zeznawać nieprawdę i fałszywie pomawiać oskarżonego. Sąd Okręgowy dostrzegł te powody w tym, że E. B. chciała wspierać syna, który miał zachowywać się agresywnie i odgrażać oskarżonemu. Rzecz jednak w tym, że i te wyjaśnienia oskarżonego nie znajdują oparcia w innych zebranych dowodach, w tym tych obiektywnych – z dokumentów.

Wskazać trzeba tu, że żaden z zapisów w księdze przebiegu służby z tego dnia, nie zawiera jakichkolwiek wzmianek o agresywnym, czy choćby niewłaściwym zachowaniu zatrzymanego.

Jak słusznie wskazuje też skarżący, gdyby zatrzymany naruszał spokój i był agresywny, dlaczego oskarżony miałby spełniać kilkakrotnie jego prośby o wykonanie telefonów do osób mu bliskich. Wszak nie należało to do jego obowiązków.

W tym kontekście, nie przekonuje też argument o późnym złożeniu zawiadomienia o przestępstwie – w dniu 10 lutego 2016r. Skarżący przeciwstawia temu logiczne i znajdujące oparcie w materiale dowodowym twierdzenie, że pokrzywdzona w ogóle nie miała zamiaru zawiadamiać o zaistniałym zdarzeniu. Do jego ujawnienia doszło niejako przypadkowo, podczas czynności w domu pokrzywdzonej wykonywanej przez aspiranta P. K.. To on, a nie pokrzywdzona, zainicjował czynności wyjaśniające w tej sprawie (k.1, 147-151).

Warto też odesłać do dowodów potwierdzających, że pokrzywdzona w dniu zdarzenia (31 stycznia 2016 r.) posiadała kwotę 1.000 zł, miała natomiast problem ze zdobyciem kolejnych 200 zł. Dlatego też wprost zadała oskarżonemu pytanie, czy taka kwota będzie wystarczająca. Również wówczas, oskarżony zdecydowanie oświadczył, że wpłacone musi zostać 1.200 zł.

Już tylko wskazane wyżej okoliczności nakazują dokonanie ponownej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Odwoławczy będzie zobowiązany po raz kolejny przeanalizować argumentację Sądu Rejonowego przedstawioną w uzasadnieniu wyroku oraz zapoznać się z dowodami zebranymi w sprawie. Konieczne też będzie ponowne przeanalizowanie zarzutów postawionych w apelacji obrony.

Kontrola oceny dowodów dokonana przez Sąd Odwoławczy winna być przeprowadzona zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 7 k.p.k. i uwzględniać całość materiału dowodowego zebranego w sprawie.

W zależności od wyniku tej kontroli, zaistnieje lub nie, potrzeba rozpoznania apelacji wniesionej przez prokuratora i rozważenia, czy Sąd I instancji przyjął prawidłową kwalifikację prawną przypisanego czynu, czy też w tym względzie rację ma skarżący.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.